

ԲԻԲԼԻՅԱԿԱՆԻԹԵԿՆԵՐ,

[illegible]

ԱՌԱՅԻՐԱՆ

ՀԱՄԱՐԱՆՈՒՆ ԴԻՄ

ԿՈՐԶԵՊՈՒ ԲՆԻՄԱՆՆԵՐ ՀՈՒՍԻՍՆԵՐԻ 11-ԻՆ ԻՐԻՔՈՒՆԸ
Ժամը 11-ին կը ծանուցանէ: Թշնամին շատ զորք
պիտէւորի ծորը կ'իկնկցնէ: Հոն բանակ մը գրած է,
եւ կ'երևոյց որ իր գործողութեանցը խտրութիւն
բոլոր ըրալը Թի եւ Նոյն տանն Զեռնաբայէն ալ դէպ
ի Ռաֆա. դէպ յառաջ գտնուի:

Ո՛րք յառաջագահոց գտնուէ Եւրոպիոյ Է :
 Իւստիային կողմերը նոր բան մը չի կան :

ԱՆՔԱՆՈՒՄ 15 ՀԱՅՏԵՄԵՐԵՐԻ:

ԿՆԱՆԻ մը շարափն յառաջ գնալով՝ զնայեց իրա-
դիրը պատեխազմական հաստատմ մը հրաապարհած
էր, որուն մէջ կը հաստատէր որ անցեալ տարւածն
խաղաղութեան պայմաններն այլ հիմա բուռնան-
շեն, Խորմ՝ կրնայ իրօք ասնուած համայութի, զորն
որ իրեն, դրաւ մը պէտք է պահել, որպէս զի Խու-
տտեան մինչեւ հիմա բրածներէն մեծագոյն դիմ-
ղովմաններ ընելու ստիպուի: Ըստ հաստատմն՝ պն-
ծեց իր բաւական դրդաւթիւն պատճառած էր, Գնչն
ազգու եղանակաւ դէմ կը գրէ: Ասանկ կ'ըսէ Գնչն
պն որ ինչպէս յարմար է զեւ միշտ կատարու-
թեան հետ յարաբերութեանց մէջ է, գնանք միայ-
նապէս եւ նոյն իսկ գաղտնիկան յապիւններ կը կար-
ծեն, որ Սեւաստօպոլսն կշիւայէն ետեւ, ապագայ
խաղաղութեան պայմանները շատ կ'ընդունաւորու-
ած են եւ իմէ Արեւմտեան տէրութեան պահանջները
ներք յարգութեան իտեւ ետեւ պէտք են մեծնալ: Սիւս
կողմանէ սա կարծիքը ասարածելու կը ընենցուի, պ-
տո ծանր խնդրոյ մէջ Ընդգիս Գաղտնիկան տարբեր
կը մտածէ, որն որ իր զօրութիւն եւ արգարտոցի գաշ-
նակիչէն աւելի խաղաղութեան պէտք է միտեալ լը-
յալ: Կեղծ համայն սա հակառակներն եւ կարծիքները
յարգութեան անհիմն են:

Վանի մ'որ լռուաջ բաժմ էինք որ որեւ, մեռանման
տեղում նայե քաղաքականութիւնը գէպքերուն
փոփոխականութեանը հետ չի փոփոխուիր, առ քա-
ղաքականութիւնը հաստատուն է, անփոփոխ նպա-
տակ մ'աւնի, որուն՝ յոյսով պատեալովք մը փոփո-

խորհան դեպքերուն մէջ հասնելու կը ջանայ, և զորն օր երբոր աշխիւ չի կորսնցընէր: Աս նպատակն է պայպիս շփոթու իմ աններսն իսկէն ծաղիլը իսպանել, որմը աշխարհքիս խաղաղութիւնը վրդափշքին, Օսմանեան գետութիւնը Ուստատանի հարկերովն պառասկիւթեան դէմ պաշտպանել, և Եւրոպայի արագոյնն համար հաւատարմիչ արժէի նն, յառաջագիտիս իմեւնը ու հանգարտութիւնը ապահովելու:

Դժ Թանխո Տոանիւր Տոանիւր Գաղղիա Է Ընդդէս
Իրենց Բանակները Իրիկիյն, որպէս զի Եւրոպական
Իրաւանց Տոանիւր պատերազմին. մի և. Խոյր ժամանակ
Ետի արդարայի երանակաւ ան պայմաններն ալ յայ-
տնէյին, որոնցմով խաղաղութիւնը նորէն պիտի
Տաւառաւորէ:

Էստ գործելու երկու սահման կայ, որոնք հա-
 շտի մէջ պէտք են առնուիլ: Առաջերազմը կրնայ ա-
 ռեւմտեան տէրութիւնները կամոց կամոց սկզբնա-
 րար գրած սահմանէն դուրս տանիլ: Եւրասիական
 ստատոս տեղի չիտար՝ կ'աւել պիտի շարունակուի եւ
 գուցէ այժմ'ը դարձուի: Արեւմտեան տէրութիւնք
 իրենց իրաւունքը կը վերադառնն պնդիր տեղ մը
 պատերազմ՝ ընելու՝ ուր որ հակասակոյցին կրնան
 համիլ ու յաղթել: Պակսիս լի է պատերազմը
 խորմի մէջ սահմանադրուած մնայ, եւ թէ՛ ուրիշ
 անգ մ'ոչ բացուի, ապահով կրնոյր ըլլալ, որ
 Աեւաստտիոյ յաղթօղնեւում յաղթական բանակ-
 ները իրենց ցարութիւնն ու քաջութիւնը պիտի
 կրկնապատկեն Ռուսաստանի վերջի զինուորա-
 լիներդպրելու եւ զինքը ստիպելու հոտար, որ պն-
 արի խաղաղութիւն մը բաժնայ եւ, ստորագրել, որ
 մէկէ քաջայի փրկութիւնն եւ որհնալիւնը յառաջ

Մախչան լեւ որ պատերազմի ժամանակը փոխա
նւ անընդհատ յատան մկրտի, ան ասուն խաղաղ
լեւան ասցման անելի ճիշդ ու անելի հաստատուն
կըլլայ: Ինչպէս որ ըլլաւ ալ ըլլան մեր յաջո
ղութիւնները, Էւրոպական հաւաքարկչութեան
քաղաքականութիւնը դրսեւ միշտ նոյնը կը մնայ եւ
մեր քաղաքականութիւնը բնական խնաման եւ
հաստատուն եւ զանազ յատանալ որոշելու եւ պո
տերազմի պատահարաց ձեռքը լեղ չտալու համար

Ուստի կը կարծենք, որ եթէ նախատես չկ'աճ
զԼԿԵԻՐ պատահելու չբլան, որոնց պարտնութիւնը
միայն (նաուծոյ) յայտնի է, ճամբատոտի գաշնա-
կիցները, եւրոպական իրաւանց պաշտպանները Սե-
ւաստոյիդի անկմանէն ետքն ալ յառաջուն ունե-
լած կարծիքներն կը տրանն ըլլալու զինանց վրոյ
զօրնը՝ նոր աւրուսեանց անկախութիւնը հաս-
տատուն հիմնն մը վրոյ հաստատելու համար ուս-
տատուն պիտի է ընել եւ կամ ընելու ստիպուիլ

Սակայն կրնանք համոզվել, որ Կադիան ու էն-
գղիան մեզը, որ իրենց փառնանք հասած ընդուն-
ցելի կ'անենան, պատկառվաւ եղեր է կամ դե-
պանափորտ լինանք, անկիրառէս աշխարհքիս խո-

դրադրվել են տարբեր ուղղությամբ: պիտի փութան
և քաղաքացիները, և մարդկային շահերը:
Հասնել քաղաքում տարբերակներ են պահանջել պիտի
խոսվեն:

Ո՛րք ամէն իդներովք խալալութիւնը կը բաշ-
չանք, բանտկոց Մարտիկ մեր զօրաց համար,
յաղթութիւն խնդրելէն ետեւ կ'ուզենք քաղցրու-
թեան եւ արգարս ինձն Մարտածն ալաշել, որ
Խոստատանք սե չափաբորութիւնն ու միտքը տա-
լու համի, որն որ կրնայ փառեղներէ պզտ շունտ :

Գալլոյ աս խաղապարձիւնը, որուն ետեւէ կ'ըլլանայ իւր, իրեն տարբերը, պայմաններն ու երաշխաւորութիւնները քանի մը յանդուպն հրապարակական գործներու համարածին կամ փշածին պէս չեն փոխուիր: Մենք համարած ենք որ արեւմտեան տերութիւնը շտապեցաւ ընէ բոլոր պատահարներն աւերելուն ասոն անոն եւ եւ բոլոր պայմանները կարգաւորած: Եւ ապահով ենք, որ ծովը եւ իւր լողալիք համար դաշտղանական իրաւական հաւանորդ միշտ պատրաստ տնտիս գտնուին, ինչպէս խաղալու միշտ պիտեալ ձեռք անելու համար պատրաստ զգալու փոյ գործուն եւ անպակն գտնուեցան:

Խաղաղութիւնն իրենց ջանքերուն ուղեւորան
վտանգան է եւ ամէն տրեւտեան աղբերէն որոտն
կը բաղձայրուի Հարկաւորութեան եւ պարտու
հրանկայեան օրէրը զիրենք անխաղաղական դորձ
քէն հոտում է, որուն վրայ քանի մը տարին վն
կ'աշխատէին: Իրենց տէրութիւնները, որոնք իտ
ղաղութիւնն յատարացնէր: Համար իրենց քաղաքա
կանութեան զեղքնիկ յատարաց իրը շինած են, դէպ
քերէն ստիպուած պատերազմի դժիւր կ'ընեն: Սա
կայն տղայ տղին դաշտն համարաւ կամ մեր բանտին
րուն փառաւոր լաշողութիւնները չեն կրնար դանդ
չացնել, որոնք Արեւմուտքի բոխուն իրենց ձեռք
ունին: Իրենց հանգարտ հայեցումքը անթաղմու
տն նորատակէն ուղղած էն, որուն հասնելու կը նային
տուր հասածուն պէ՛ժ անխնայեա խաղաղութիւն
եւ քաղաքակրթութեան յատարացնութիւնը սոր
դիսի տան: Հանգիսեւոր դէպքերու մէջ բուած հ
կրնած էն, որ ոչ աշխարհակալութիւն եւ ոչ տ
մունձնաբան փառասիրութեան ձաղանաց փայլը մնա
ծեն: Ընանձնասիրութիւնը, որուն վրայ իրենց զորա
թիւնն ու մեծութիւնը հիմնած է՝ Երբեք զիրենց
թող չէ սուած եւ ոչ ալ երբեք պիտի ընդուն:

Կարծես ճանաչ որ առ բանիս եկամտանկն քոյն իս
ամեն տիրոջը կարծեաց զանազանս թիւն մը Կապղիսն
Անդ գիպէն կը բաժնէ Լորտ Գաղիլիական մասերը
ըսած է որ Կապղից հոգը միայն մէկ դաճի՜մ մը
կայ, որուն անցամեկէն ոմոնք Կոնստն իսկ մէկալ
ներք փաքից են, Կը կարծէք որ առ խոտքերն ի
յէն Տշմարտութենէն բան մը չկորսնցոյցին Կոն
Դապղիս կ'ուզէ նոյն Անդգիւս ալ կ'ուզէ, եւ էմէ
ասանկ զմեզ լայնատիրել կարենանք, դուքէ Կապ-
ղիայէն ալ աւելի: Ար խոստի՜ նաեւ, որ ծովն
մեզին եղած մեր գաշնակիցը խաղապու լիւսն ուղաւ

Արտուրի թէ Թուրքի փոխին հրամանատարին յա-
տակարարին մէջ առ առ ըլլայ որ (Առաջադրողի)
հրահանգին կողմէն պաշտպանութիւնը թող տրուի,
եւ խորհրդով պաշտպանութեան համար Պաշտօն - Սարգիս Կ.
Եւ Բարսեղի Կ. մեջտեղը հաստատուն եւ զօրաւոր
զինքն մը բռնուի:

— Այսպէս զանազան ներքին լինելով, որ որ
Երեւանի քաղաքը իր երկուսը կառավարին մեծ իշ-
խանին հետ Սեւակի միջին 25-էն փեր կը գտնուի, կը
գրեն, թէ կայսրը (Կայսրութիւն) գտնուելու ետքը Նի-
քոքի լինելով քովէ բանակին մէջ գտնուած պաշտպան
զօրաց եւ շատ ծրուագիներու եւ Պետական
պաշտպան ըստած զօրաց զօրահանգիս բրած է:
Կայսրն ամսոյ 15-ին խիստ ծրուագի է, միայն Բնա-
կինն օրհնական գործակարան հետ զաւթով գացած
էր, որպէս զի Տիեֆէլի թիւովը պաշտպանութեան
համար շինուած զաւթովի եւ Բնապարտի մեջտեղի
մարտկոցներն աչքէ տեսնուի, իսկ Կոստանդին մեծ
իշխանը Նիքոքի լինելով ամբողջական շինութեանը
զօրած էր: Իսկ զօրացի անգլիները գործողութիւնը
փարձաւ կը բռնուին, բազմաթիւ խնդրանքներով
նաւեր շինուելու լինելուն, գործունեութիւնը ալ
արտաքին կարգի է:

Կայսրին Անգլիական 25-ին Մարտի 1-ին կը գրեն
թէ, Եւստրիացիներէն փոքր Սոփիայի բերանը
շինած լուսաւորութեան տաշարակը բոլորովին լինել-
ցած եւ գործողութեան մէջ է: Իր 24 լապտեր-
ներէ արձակած հաստատուն լըտը ծովէն քառա-
սուն մըն հետեւ կը տեսնուի:

ՌԻՍՍԱՍՏԱՆ

ՊԵՏՐՈՒՆԻՆԻ, 24 Սեպտեմբեր: Երեւանի
կայսրը Մոսկովայի զինուորական կառավար Զախրե-
սի կոմսին պատասխանագիր մը գրած է: Այս
գրառածքին տիպը կայսրը Մոսկովայի բնակչաց
շնորհակալ կ'ըլլայ իրեն եւ իր քննանկարն ըստ
ցնծայից ու շքեղ բնորոշութեան համար: Ան-
կից ետքը խոսքն ուղարկու յառաջ կը տանի:

Այլընտրանք իր հաւանքով եղած կ'ըլլար թէ
որ ոմիկի յառաջ պատահած դեպքերն պետքով
ուրախութեամբ պատրաստ չըլլային: Զօրացի առած
հրամանագրէն արդէն իմացած էր որ Պետաստարի
բազմաթիւ զօրքը ստանուելէ ամսուան իրեն ու-
րիտակը չունեցող պաշարման, միւսէ. հիմն շուտ-
նուած քաղաքի մեծ ու անմասնաւորութեան օրինակ-
ներ տալէն եւ փէր գործողութիւնը յարձակմանը զէմ
դնելէն ետքը թշնամայն ձեւերը միայն արիւնքաւոր-
ութեան անհրաժեշտութիւնը թող տալով քաղաքին հիւսիսային
կողմն ունցած է: Ինքզին գիւցայնական եւ քա-
ղաքի պաշտպանութիւնը հարկային զօրութեան ա-
մէն հարաւոր եղանակ ըլլաւ իսկ մնացած ու հիմն-
կունքն դեպքերն իրեն Կախանաւորութեան ան-
քննելի կամքը կը նկատուի, որն որ Պետաստարի
ծանր փորձութեանց ժամեր կը խրկէ: Բայց Պե-
տաստան տանդմէ ունելի ծանրագին փորձութիւն-
ներու քաղաքի մեծ տարած է, եւ Կախանաւոր միջո-
մարդակութեանը ու անուստնելի եղանակով ի-
րեն օգնութեան հասած է: — Հիմնով ալ Եւստր
փառահանգի: Եւստրիայի Ստաւրոպոլ (որիմոլոս) Պե-
տաստար, որն որ սաւոր բուն, քրիստոնէութեան
համար ձեռքը զինքն առած է անկից ետքն ալ կը պաշա-
պանէ: Եւստրիայ իմ ժողովրդական այն տնտեսագ-
տուած ցոյցերը, որ ամէնքը եւ իւրաքանչիւր ու
ունենին, ազգին պատուոյն եւ կայսրութեան ամ-
բողջութիւնը պահպանելու համար իր լծումներն ու
միջնէն, իր արեւան փերին կարծիքը զհեղաշարժութեան
է ինքի մեծ միջնութեան է: Եւստրիայի այս
ազգային զգածման ու ուղարկել գործողութեանց մէջ
զօրութիւն ու քաղաքի բնութիւն կը գտնուի: Սկիստ
քաղաքի մեծ ու արի ժողովրդական հետ կը միացը-
նեն, ու Եւստրիայի գիւղութեան եւ օրհանգիսութեան
փոքր ապահովելով կը կրկնուի: Երեւանի Եւստր
խօսքը, թէ «Եւստրիայի գիւղական է» անդ է եւ Եւ-
տուած:

ՍՊԱՆԻԱ

ՍՊԱՆԻԱՆ Եւստրիայ շատ անհամարան
են: Արեւելոյ որ առաջադրողին նիստերը խիստ
խառնակ են, միւրապիւր պիտի որ ըլլան: Թեպետե-
լապարաց մէջ իրեն Եւստրիայի արեւմտեան տեղու-
թեանց հետ Պետաստար գէմ գաղանկի ըլլալը սուր-
հրատարակուեցաւ, բայց տարակուսական բուն մը
կ'երևուի, եւ թէքն սուրջ ալ ըլլայ թէ ինչպէս
զօրքով անոնց պիտի որ օրնէ, ապիսկ մեծ խնդիր է:
Արեւայ արդեւ հիմն Պաշտպան իր զօրաց մէջ մար-
երկրէն դուրս պատերազմի իրկել, երբ իր երկրին
մէջ որ առաջ փոքր նոր խաղաղութիւններ պահա-
շին: Ապահովելն եկած թղթերը Եւստրիայի կուտ-
վարութեան փոքր շատ մեծ հոգ կու տան:

Ստորինէն Հոկտեմբերի 3-ին Եւստրիայի Պե-

ձին հետեւողը կը ծանուցուի որ, նոյն պահան Ա-
ռաջադրողին նստին մէջ զօրաց կարգադրութեան
փոքր նոր օրէնք առաջարկուի է: Պաշտպանները
կ'առաջարկեն, որ բանակին որոշուող թիւը 70,000-ի
բարձրացուի եւ զաւթական փախուստներուց ինչ
տրուի, որ կարենան զօրաց կարգը մոտենել: Այս
ուղաւորական առաջարկութիւնը ժողովքին մեծ հա-
մաժեմտեմ ընդունուեցաւ: Եւստրիայի լապտերն ուրիշ
մէջ լըտ մ'ալ կու ապ թէ, Առաջադրողին ամ-
սոյն 4-էն նիստը գործադրաց գաղութականութիւն
հաստատուելու նկատմամբ առաջարկուած օրէնքին
համար է: Ապաքի (Թարիք) յանձնարարական
ժողովքը հրատարակեց որ անհրաժեշտ մէջ ծնուի:
Իրենք թող տրուած է: Առաջադրող մայրաքաղա-
քին մէջ գործուող փերին առաջիմանի տարակա-
ցած է:

Հոկտեմբերի 29-ին կը գրեն թէ Սպա-
նիային Պի. Բանտիան հետ խաղաղ կը յուցընէ,
թէ Ապահովելն կը ջանայ որ Հոկտեմբերի հետ բարեկամու-
թեամբ հաշտարար ծամայ մը բացուի: Եւստրիայ
պատկառը առ բանի համար տարաքին կորուսի իշխա-
նութիւններն առած է:

ՈՍՏԱՆԵԱՆ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԵՒԻՍԱՆ Զախրեսի պատասխանագրէն Թարիքստ
համար լըտ բերաւ որ ամսոյն մէջին Եւստրիայ
յոսնայ պատրիարքը որն որ յայտնի Լորա Սիմե-
ֆրոնտ տէ Ուստրիային պաշտպանած համար իրեն
տնէն էր անհրաժեշտ փառ տնտեսաւ, եւ (ինչպէս ար-
դէն Պաշտպանի փառքն ցամաքի սուրհանգիւրդ
լըտին հասաւ) Արեւելոյ արքեպիսկոպոսը անոր տեղ
տնտը կ'առնէ:

— Սիփաթի փառն Պետաստարի գնաց որպէս
զի գաղանար զօրաց փերին հրամանատարներուն յա-
ղորդութիւն մտղթէ եւ իրենց ծանրագին դէպքերով
շնորհանքը ապ:

— Թարիքստ, 9 Հոկտեմբեր: Պաշտպան Կոմի
Պաշարի մէջ եւ անոր բոլորակը ժամանակ
սկսեցին համարը սուտ եղած է: Հոստիքի հիմն-
դրութիւնը արդարեւ մաքաւայց է, անոր համար
ալ Սիփաթի կառավարութիւնը Պաշտպանի դէմ
գրուած քառանորդարանը վերցուց:

ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆԲ

ՊԵՏՐՈՒՆԻՆԻ

ՄԵԾԻՆ ՊԵՏՐՈՒՆԻ ՎԵՐՔԻ

Գ.

ԻՄԱՆ Կոմսի մասին համար լըտ Եւստրիայի արիւնք
մ'ալ բաւարան էր թշնամութիւններ սկսել ապու-
րանք իրար ալ սկսան 1680-ին եկեղեցական հանգի-
սութեան մը պատճառաւ: Սիփաթի իշխանութիւն
որոշած էր որ նոյն հանգիստութեան ներկայ գտնուի
նոյն մանր նաւը: Պետաստար իր կարաւորներէն Մա-
կուս եկած էր, բայց չէր ուզել որ Սիփաթ ալ նոյն
հանգիստութեան մէջ գտնուի: Եւստրիայ իր
մնացը փոքր հաստատուն կը կենար, թողուց Պետ-
աստար զՊետաստար ու իր սեղի գարձաւ: Արդէն յայտնի
էր Պետաստար որ Սիփաթ առ զորքս առանց փեր-
թիւնութեան պիտի որ չթողու, ու իրար ալ քանի
մ'օր ետքը յայտնուելու պիտի որ գաւազնութիւն
մը, որուն վախճանը զՊետաստար, իր ամաւորն, միայն
ու քոյրը սպաննել էր, անհաւ. Պետաստար որ պահ-
վեցանի մէջ չէ ա. Սիփաթային 6 մամ հետեւ
Եւստրիայի մեծ ու արի ժողովրդական առաջին ան
տեղի քաղաքապետութիւնն առաջին ան էր որ Կարսին
զօրակաւ ապրիլի իրեն թէ Սիփաթ արգելած է որ
Սիփաթային զօրս մարդ չըլլայ, բայց, կ'ըսէր Կար-
սին, թէ որ զիս կ'ուզէի գաղութաւորս եմ: Պետ-
աստար առ իմանալուն պէս զօրաց հրապարակ մը խա-
րկց, որով իմացուց անոնց թէ իր կենացը զէմ գա-
ւազնութիւն կ'ըլլէ, զինքն ու իրեններն սպաննել
կ'ուզէին, ու անանցեմ պաշտպանութիւն ուզէր: Կար-
սին որուն որ խաւարած էր հրապարակը, բոլոր
զօրաց առաջն գտնիկ կարգաց: Սեւ ընդունելու-
թիւն գաւա. հրապարակն ու որոշուեցաւ, որ նոյն
հրապարակով փերին հրամանատար Պոլիքսենի արեւ-
ել. լըտով թէ մէջինները կատարել իրեն պարտքն է
եւ նոյն իսկ Կարսին յոսնէն առաւ ան փառաւոր
պաշտպան: Հոկտեմբերի 1-ին իր թիւակա համար
Սիփաթային ու իրենին հրամանին պիտի պատեն:
2-է, իրար Կարսին, գաւազնութեան միանակեց եւ
զան կ'ըլլան թէ Սիփաթային 2-րդին հրամանացը
չուտով չ'առաջարկէր: Այս ըստ, ու թողուց Կար-
սիւնութեան ամբողջ քաղաքացաւ, քանի մ'օր ետքը

հաղարկելով մարդ հոն ժողովուրդն, որոնց ամէն
ալ Պետաստար համար կ'ենթարկուին տալու պա-
տաստ էին:

Այս փոքրիկ Սիփաթային իր երկուսը հետ հաշ-
տակար լապտերը շատ մեծ էր, Եւստրիայ հաշ-
տակարն Կախանաւոր կը խաւարէր, բայց ի զօր-
իւր երկուսը Կախանաւոր պատրիարքն ալ գնաց Պետ-
աստար իրեն մեծ: Վերջապէս որոշեց Սիփաթ որ իր
անձամբ իր թիւ, բայց մանրան լըտ առաւ որ Պետ-
աստար իրեն հետ խաւարէր չ'ուզէր, շատով եւ գտն-
ուայ ու թէքն շնորհք դուրս ալ կ'ուզէ, գաւազնու-
թեան (Սիփաթային) դիմաւորը ձեռք ապ: Սիփաթ
յոյս տնէր որ իր իշխան եղբորմէն կ'ըլլայ օգնութիւն
մը գտնել, բայց անկից ու պատասխան առաւ, թէ
Պետաստար հրամանացը զէմ չ'ըլլայ: Ինքնուրու
գաւազնութեանը ա. նոյն տնէն առաւ տնտեսութեանը
համար լըտ պատրիարքով պատմութեան,
միայն Սիփաթային Պետաստար կ'արմատեց բարեկամի մը
ձեռքով աղաւթեցաւ ու կ'ընտանի ու օրհնութեանը
Կարիւրացը բշտեցաւ ու 20 տարի ետքը մեռաւ:
Նոյնպէս Սիփաթ իշխանութիւնէ փառ ամաւորով
փանքի մը մէջ փախուեցաւ, զորն որ իրար Սիփաթային
մտերը չ'ընէր առաւ էր: Ամէն բան խաղաղութեան
Եւստրիայ 1800 թիւ Եւստրիայի ու զեկեղութեան
միւս փոքր մեծ հանգիստութեան Սիփաթային մեռաւ:
Իման 2-րդը պաշտպան արտաքին գրան առ զին իր եղ-
բային ընդունուեցաւ: Սիփաթ պաշտպանեցան երկու
եղբայր: Իման միայն 2-րդ պատմութեանը զոհ ըլ-
լալով ուրիշ բան չ'ըր ուզել, որով իշխանութիւնը
միայն Պետաստարին մնաց: Այս տնէն սկսաւ Պետ-
աստար Եւստրիայի, եւ իման անհրաժեշտ գործքերու
մէջ ուրիշ բան չ'ունէր, բայց իմէ մեւրհանգիստ
մէջ իր անունն ալ տնանել: Այսպէս իման առան-
ձնայնալ կենար մ'անցընելով 1690-ին մեռաւ:

Պետաստար Ա. Կարսի հիմն իր մեծ կողմեր, որ
էր ազգն իր փայլունութեան փնտրէն հանել, Պե-
տաստարի բնագործով առհասարակ տալ, անհրաժեշտ
Եւստրիային ու անհրաժեշտ անհրաժեշտ առջին ա-
պահովել: Եւստրիայի հաստատուն ու անորդութեան
կամքը կատարել իր կենացը մէկհասակ գործքն
էր:

ՊԵՏՐՈՒՆԻՆԻ ՄԵՏԵՔԱՆԵ

ԳԻՏԵՐՈՒՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԻՆ ԴԵՄԱՆԱԿԱՆԻՆ

ՊԵՏԵՔԱՆԵ

ՊԵՐ ԱՏԵՆԵՐԸ

Այս միտները, որն որ իրենք եւ զօրակա տն-
տեսներու ԼԻ. հաստար կը կարգաւորէ, ընդհանուր
տնտեսութեան մը կու ապ իսկզբանէ մինչեւ հիմնով
աշխարհիկ փոքր եղած բոլոր արեւմտեաներն եւ
գիւղական, ինչու որ անին մէկ արեւմտեան ու գի-
տութեան մը առան, որուն ձեռքով ու քիչ առ-
թով գտնուած ըլլալ կը ստիպուին:

ՈՐԿԵԼԸ

ՎԱՐԴԱՅ ՄԱՄԻԿՈՆԵՆՈՅ

ԳՐԵՑ

Հ. ՍԱՀԱԿ ԹԱՌԱՆԵՆ

Ամէն ազգաց միշտ քաղաք է իրենց բանաստեղ-
ծութեան առաջին անհրաժեշտ իրենց նոյնին դիւր-
ընէր: Անոր ազգային պատմութիւնը առ իրենք
մեղի տաւառ նիւթ կը մատարարար տնտեսական ու
նստի անհրաժեշտ հանգիսով, որոնք քաղաքի ան յի-
շատութիւն գաւազնու չէ յանգիստ անհրաժեշտ ժամ-
նակը: Անոնք մէկն է Արդ. Պաշտպանեան, զորն
որ առ անհրաժեշտ իր փառանքան հանձնարին առաջ-
կայ բնորոշ է մեծարգոյ հեղինակը:

Այս մատենը գրելու տնէն մեծարգոյ հեղինակն
իրեն մատենար նպատակ գրած է, ապրիլին պա-
տմանութիւնը իրենց հաղցը զարմանալի քաղա-
թեանը ծանօթացընելով, անոնց առաջինութեանը
հետեւելու գրգիւ մը տուլ: Այստեղ որով առանկ
կը խոսի իր գրքին յառաջարկութեան մէջ:

Պետաստարի մեր ազգին պատմութեան ու գրգիւ
մը, որպէս զի ազգային ճիւղարտ պատմութեանը
ազգայնութեան գիմնն եւ անկից չէ թէ միայն մէկեր-
կու երկուսն ու առաւանակաւոր տնտեսաց քաղա-
թեաններն ու գործքերը սորվին ու անոնց նմանին,
հապա նոյնպիսի ինչ հաշիւութեան քաղաք կամ նշա-
նաւոր փառաց գործքերը տնտեսով կ'ըր անտու-

